

ikke til at svare noget ekstra Beløb. Det synes jeg, er urigtigt, og det er det, vi derude er tilbøjelige til at kalde Vilkaarlighed.

Det er ikke saa mange Dage siden, at en Mand beklagede sig til mig over disse Forhold. Han havde netop, sagde han, omtrent 100 Tdr. Rug, det var det eneste, han havde, og det maatte han altsaa ikke bruge til Foder, og skulde han sælge det, vilde det medføre, sagde han, et Tab for ham paa mellem 600 og 700 Kr. Nu sidder denne Mand, som jeg kender godt, og forrenter alt, hvad han kan magte, paa sin Ejendom, derfor er det for ham et meget føleligt Tab. En anden Mand i en god Egn, hvor de ikke dyrker Rug, men kun Hvede, Byg eller Havre, som de lyster, sidder maaske i gode økonomiske Forhold og forrenter maaske ikke saa overmaade meget paa sin Ejendom, men medens Manden paa den fattige Jord med de 100 Tdr. Rug lider et Tab paa mellem 600 og 700 Kr. ved disse Foranstaltninger, lider Manden paa den gode Jord ikke en eneste Øres Tab. Det er det, vi ikke godt kan finde os i derude, og som vi synes er Uret. Jeg kan give det ærede Medlem fra Lejre Ret i, at det ikke vilde være rigtigt, om man udmalede Tiderne som særlig sorte og mørke for Landbruget. Det er de ingenhunde, der er heldigvis ogsaa lyse Sider, men det rokker ikke ved det, som er Kærnepunktet i denne Sag, nemlig at naar man skal afstaa noget af sin Ejendom ved Ekspropriation af Almenvellet, skal det ifølge Grundloven ske mod fuld Erstatning, og hvis dette ikke sker, føler man sig krænket i sin Retsbevidsthed. Det er Sagen. Jeg tvivler aldeles ikke om og har intet Øjeblik tvivlet om, at Regeringen har den bedste Villie til under de vanskelige Forhold at ordne alt paa den bedste Maade, men der er her begaaet et Fejlgreb, jeg ikke kan andet end paa det bestemteste beklage. Jeg tror, det vil blive nødvendigt for Staten at opkøbe eller ekspropriere Rug og betale det med det, man kalder fuldstændig Erstatning. Der er aldeles ikke mig bekendt i Grundloven Tale om nogen „fair price“, men kun Tale om fuldstændig Erstatning.

Det er paatalt adskillige Gange, men ogsaa jeg vil dog sige — og jeg er paa det

rene med, at jeg her kan tale paa alle Landmændenes Vegne ude i disse Egne —, at derude er der ikke een, som ønsker at være med til at fordyre Brødet, og naar vi gentagende som Repræsentanter for de Egne derude staar her og siger det, har man Grund til at kræve, at det bliver troet. For Resten kunde man maaske ogsaa anføre Beviser i denne Henseende. Det er alle her i Salen bekendt, at Flertallet af den danske Landbostand aldrig nogen Sinde har ønsket ved Beskyttelse af nogen Art at være med til at fordyre Brødet. Men, som jeg sagde før, Regeringen kan foretage Opkøb eller Ekspropriation af Landets Rugbeholdning, muligvis i Forening med Kommunerne, eller hvorledes det nu kan ordnes, det ved jeg ikke, saa kan Regeringen atter sælge Rugen til en passende Pris, og saa kan det Tab, som Staten derved vil lide, fordeles lige over det hele Samfund. Det er det, vi ønsker, og det er det, vi kræver. Dersom dette sker, mener jeg, at saa vil de, der skal købe Brødet, kunne blive tilfredsstillet, og de, der skal sælge Rugen, ligeledes kunne blive tilfredsstillet. Den eneste, man maaske kunde sige havde Grund til at være utilfreds i dette Tilfælde, er Statskassen, men den er vi alle fælles om. Derved sker der ikke nogen Uret, derved bliver vi alle stillet lige, og det er netop det, vi i særlig Grad maa kræve ude i disse Egne.

Den højterede Minister holdt i Gaar en meget lang og en meget dygtig Tale. Imidlertid kunde han udmærket for min Skyld have sparet sig de syv Tiendedele af denne Tale, medmindre det var Hensigten, at disse syv Tiendedele skulde benyttes til at svøbe de tre Tiendedele ind i. Imidlertid maa jeg dog sige til Ministerens Ros, at det lykkedes ikke, thi det, som var Kærnepunktet i Ministerens lange Tale, blev alligevel, trods alle Indsvøbsmidler, ved med at holde sig paa Overfladen, og det beviser, synes jeg — det maa jeg have Lov til at sige, da det ikke skal være lutter Bebrejdelse, jeg fremkommer med —, at Ministeren er et godt Menneske, der selv med de ihærdigste Anstrengelser i 2½ Time ikke formaar at overdøve sin vaagne — jeg havde nær sagt — gode Samvittighed, og det, maa jeg sige, glæder mig. Nej, det, som vi paastaar, er, at Maksimalprisen navnlig i Henhold til de foretagne Ekspropriationer falder særlig